

РОЗДІЛ 4. МСФЗ: ТЕНДЕНЦІЇ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ

УДК 657

Безверхий Костянтин Вікторович,
*к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту,
м. Київ, Україна*

ТАКСОНОМІЯ МСФЗ ЯК СКЛАДОВА КОНЦЕПЦІЇ АРХІТЕКТОНІКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Нові глобальні виклики, що стають перед суспільством, зокрема суб'єктами господарювання потребують впровадження якісно нових інструментів управління. Фінансова звітність як джерело інформації потребує відповідного розвитку, щоб задовольняти інформаційні потреби користувачів для прийняття відповідних управлінських рішень. Нові технології, зокрема інформаційні впливають на формат подання фінансової звітності, як закордоном, так і в Україні. Таксономія прямо пов'язана з технологією eXtensible Business Reporting Language (XBRL) та електронним форматом цифрових даних Extensible Markup Language (XML). В наших попередніх дослідженнях було включено до складу концепції архітектури фінансової звітності її таксономію. Далі пропонується розглянути таксономію МСФЗ в Україні, визначити етапи її впровадження у вітчизняну практику звітування.

Логіка складання фінансової звітності полягає в тому, що архітектура фінансової звітності забезпечує поєднання статей як складових елементів фінансової звітності за певними ознаками. В свою чергу, це впливає із структури такої звітності, що забезпечується її наповненням через таксономію фінансової звітності. Згідно з п.6 ст.11 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-XIV від 16.07.1999р. [4] фінансова звітність та консолідована фінансова звітність за міжнародними стандартами складаються на підставі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [4] таксономія фінансової звітності – це склад статей і показників фінансової звітності та її елементів, які підлягають розкриттю. Таксономія фінансової звітності затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку. В Україні цей орган Міністерство фінансів України. Таксономія МСФЗ є інтерпретацією стандартів МСФЗ в форматі XBRL, включаючи МСФЗ для підприємств суспільного значення. Таксономія МСФЗ містить теги для розкриття інформації за МСФЗ. Надаючи таксономію МСФЗ, Рада з МСФЗ прагне задовольнити потребу в електронному стандарті для передачі звітності, підготовленою за МСФЗ. Таксономія МСФЗ оновлюється Радою з МСФЗ раз на рік.

Етапи впровадження таксономії МСФЗ в Україні

Номер етапу	Рік	Характеристика
I	2015-2016	1. Затверджено переклад на сайті фонду МСФЗ. 2. Розпочато роботу над Загальною Українською таксономією МСФЗ. 3. Реалізації проекту Європейського Союзу «Технічна допомога за пріоритетними напрямками фінансового сектору» в рамках якої регуляторів ринків небанківських фінансових послуг буде надана можливість запровадити стандарти фінансової звітності згідно з таксономіями XBRL, яка є мовою фінансової звітності для даних, що використовуються в Європі (Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, розпорядження «Про схвалення звіту про виконання плану роботи по реалізації проекту Європейського Союзу «Технічна допомога за пріоритетними напрямками фінансового сектору» EU-FINSTAR за 2015 рік» від 21.01.2016 р. № 160).
II	2017	1. Затверджено переклад на сайті фонду МСФЗ версії 2017 року 2. Розпочато роботу з розширеннями для загальної таксономії, для банків, для страховиків. 3. Проведено тестування Загальної таксономії. 4. Поява в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» поняття «таксономія фінансової звітності» (Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо удосконалення деяких положень» від 05.10.2017 р. № 2164-VIII). 5. Підписано Меморандум між регуляторами фінансового сектору щодо запровадження єдиної системи фінансової звітності (Міністерство фінансів України, Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг Меморандум № 102/15 від 18.12.2017 р. «про взаєморозуміння щодо розробки і запровадження системи фінансової звітності»)
III	2018	1. Опубліковані версії Загальної Української таксономії МСФЗ та розширених версій для банків та для страховиків (Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження перекладу Таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності» № 983 від 07.12.2018 р.). 2. Роз'яснення щодо складання та подання банками фінансової звітності на основі таксономії в єдиному електронному форматі, Лист Національного банку України «Роз'яснення щодо складання та подання банками фінансової звітності на основі таксономії в єдиному електронному форматі» від 29.12.2018 р. № Р/60-0006/69684
IV	2019	1. Затвердження перекладу Таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності (Наказ Міністерства фінансів України № 452 від 25.10.2019 р. «Про затвердження перекладу Таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності»). 2. Передбачення фінансування таксономії фінансової звітності у державному бюджеті на 2020 р. за бюджетною програмою 6151050 «Функціонування центру збору фінансової звітності на основі

Номер етапу	Рік	Характеристика
		таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі» (Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» від 14.11.2019 № 294-IX). 3. Схвалення таксономії фінансової звітності UA XBRL МСФЗ 2019 (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, рішення № 807 від 27.12.2019 р. «Щодо схвалення таксономії фінансової звітності UA XBRL МСФЗ 2019»)
V	2020	1. Затвердження порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на функціонування центру збору фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами фінансової звітності в єдиному електронному форматі (Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, наказ № 65 від 17.06.2020 р.)

Джерело: розроблено автором

В процесі проведеного дослідження розкрито основні етапи впровадження та запуску таксономії за МСФЗ як основного інструменту архітектури фінансової звітності в Україні, що в подальшому буде сприяти у розробці практичних підходів до розвитку фінансової звітності в Україні.

УДК 657

Бурлан Світлана Анатоліївна,

*к.е.н., професор кафедри обліку і аудиту, сертифікований аудитор,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили,
м. Миколаїв, Україна,*

Каткова Наталя Володимирівна,

*к.е.н., професор кафедри обліку і економічного аналізу,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова,
м. Миколаїв, Україна*

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ АКТИВІВ ЗА МСФЗ

Нова версія Концептуальної основи фінансової звітності набуває чинності для обов'язкового застосування компаніями при складанні фінансової звітності відповідно до вимог МСФЗ за 2020 рік. У зв'язку, з цим в облікових політиках підприємства повинні бути враховані відповідні зміни. Насамперед, це відноситься до трактування понять «активи», «зобов'язання», «власний капітал», «доходи» та «витрати», а також критеріїв їх визнання.

Згідно п.4.3. Концептуальної основи актив – теперішній економічний ресурс, що контролюється суб'єктом господарювання внаслідок минулих подій. Економічний ресурс трактується як право, що має потенціал створення економічних вигід. Таким чином, нове трактування активів базується на трьох суттєвих аспектах: